

KÖKTÜRK, Erol, “**Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının İçeriksel Profili (Inhaltliche Profilierung der Nationalen Stadtentwicklung)**”, Çeviri, İstanbul Bülteni, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yayın Organı, Şubat 2009, s: 18-22.

http://www.nationale-stadtentwicklungspolitik.de/nn_251608/DE/NationaleStadtentwicklungspolitik/Schwerpunktthemen/schwerpunktthemen__node.html?__nnn=true

Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının İçeriksel Profili (Inhaltliche Profilierung der Nationalen Stadtentwicklungspolitik)

Avrupa Kenti

Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının çıkış noktası, mekan modeli, sosyal model ve değerler modeli olarak “Avrupa Kenti” düşüncesidir. Bu Avrupa Kenti, bir yandan bir başarı modelidir: Ekonominin kristalleşme noktası olarak, ekolojik açıdan anlamlı yerleşim biçimi olarak, işlevsel sosyal ve etnik bütünleşmenin motoru olarak... Diğer yandan bugün Avrupa'nın her yerinde yeni bir denge aranmaktadır: ekonomik gelişme ile sürdürülebilir kalkınma arasında, imar bakımından genişleme ile tarihi mirasında korunması arasında, mekansal hareketlilikle komşuluğun yeniden değerlendirilmesi arasında. Bunlar sayılabilecek olanlardan bazıları. Avrupa'nın her yerinde, kentlerin ekonomik olarak büyümelerini, kentsel kalitelerini tehlikeye düşürmeksizin güvenceleme amacıyla stratejiler yapılmakta ve yeni araçlar araştırılmaktadır. Bugün Avrupa'nın her yerinde, kentlerde ekolojik hedefler en yüksek noktasına erişmiş durumdadır: İklim değişikliği, egsoz gazı emisyonları, yeşil alanların eksikliği, tür çeşitliliğinin azalması vb. Bununla paralel, kısmen de bunla ilintili olarak sosyal ve kültürel farklılıklar keskinleşmektedir: Yoksullarla zenginler arasındaki farklar, eğitimlilerle eğitimsizler ve yerlilerle yabancılar arasındaki farklar kentler ve mahalleler arasında dinamik olarak artmaktadır. Bu, kısmen de kentsel bütünleşme enerjisini tehlikeye sokacak boyutlara varmaktadır.

Bu bağlamda ortaya çıkan birçok sorun, bu aralar, çözüm için Avrupa'ya özgü perspektiflere gereksinme duymaktadır. Çünkü kentsel gelişme için çerçeve koşullar, Avrupa'nın kurumlarından ve düzenlemelerinden her geçen gün daha fazla etkilenmektedirler. Kent politikası, Avrupa Kent Politikası'na dönüşmektedir. Bu sorunlar, aynı zamanda, ulusal bir duruşu da gerektirmektedirler. Çünkü böyle bir konumlanış olmaksızın Alman kentleri kendi özgün gereksinmelerini ve çıkarlarını Avrupa ölçeğinde gerçekleştiremezler. Bundan dolayı Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, Leipzig-Antlaşmasıyla ve AB'nin kendi topraklarındaki andacıyla başlayan Avrupa Diyalogunu geliştirecek ve yoğunlaştıracaktır. Bunu da olabildiğince somut projelerle ve girişimlerle yapacaktır.

Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, politika, yönetim, planlayıcı meslekler, ekonomi ve bilim çevrelerinden tüm sorumlulara, kent, kentte birlikte yaşamak, kentsel kalite ve iyi yönetim konularında söz söylemeye bir çağrıdır. Bu politika, bir yandan “örgütlü sesleri” bir araya getirmek istemektedir. Öte yandan kent ve toplum için gerçekleşen yükümlülükleri yerinde dinlemek istemektedir. Bu nedenle de sivil toplum kurumlarına, sendikalara, kiliselere, sosyal derneklere ve medyaya da başvurmaktadır. Kentin ve bölgenin geleceğinde çıkarı olan herkes, çağrılıdır. Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, bir toplumsal projedir.

Kent, sürekli öğrenmenin ve uyarlanmanın sürecidir. Bunlar, Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının etkinliklerini de belirleyeceklerdir. Bu politika, projeler geliştirecek, toplantılar düzenleyecek, çalıştaylar gerçekleştirecek ve örnekler arayacaktır. Bunları tümü, Avrupa Kenti düşüncesini yaşamın içinde gerçekleştirmeyi sağlayacaktır. Amaç hep aynıdır: **Adil, dayanışmacı, sürdürülebilir ve güzel bir kent yaratmak...**

Eylem Alanları

Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, politika, yönetim, planlayıcı meslekler, ekonomi, bilim, sivil toplum çevrelerinden çeşitli sorumluların, yani tüm ilgililerin katılabildikleri 5 eylem alanında yoğunlaşmaktadır:

1. Yurttaşları Kentleri İçin Etkinleştirmek – Sivil Toplum

Ne devlet, ne politika ne de ekonomi, tek başına kentlerdeki var olan toplumsal ve şehircilik değişim süreçlerinin üstesinden gelebilirler. Adil, sosyal olarak bütünleşmiş kent toplumu için kesin koşul, kentlerde yaşayan yurttaşların “yeniden bulunabilmeleri”dir. Kentte yaşayanların sorumluluk üstlenmeleri ve özel girişimler olmaksızın kentsel gelişimin kamusal projeleri ve önlemleri sıklıkla rölantiye girer: Toplumsal ve kentsel gelişim politikası, özel aktörler tarafından tamamlanması gereken bir çerçeve oluştururlar. Bunun odak noktasında, komşuluklar, enformel gruplar ve sivil toplum organizasyonlarının geniş bir kesimi yer alır. Kim doğrudan kendi yaşam çevresinde sorumluluk üstlenirse, yalnızca kente sosyal olarak sürdürülebilir bağlantılar kurmakla kalmaz, aynı zamanda burjuvazi kavramının altını pozitif bir içerikle doldurmuş olur. Bu sorumluluk, sosyal ve kültürel yükümlülüğe hak ettiği değeri veren bir kabul etme kültürüyle bağlanmak zorundadır.

Sivil toplumun güçlendirilmesi, sorumluluğu, bunu en iyi biçimde gerçekleştirebilecek olan ellere verir. Bunun amacı, düşünceleri ve sorumlulukları yerinde gerçekleştirmektir.

Ulusal kentsel gelişim toplumu, kent ve kentte yaşayanlar için sivil yükümlülükleri güçlendirir. Bu amaçla, yükümlülüğün kent için olduğunu ve kentte çağdaşlaşma ve geleceği kurma için olduğunu gösteren **programları ve projeleri** desteklemektedir.

2. Fırsatlar Yaratmak ve Birlikteliği Korumak – Sosyal Kent

Kent, hemşerilerinin sosyal birlikteliğinde yapılır. Kent, toplumsal katılım için fırsattır ve çağrıdır. Kent, fırsat eşitliği, kararlara ve eylemlere katılım vizyonu, kısaca bütünleşme için onlarca yıldan bu yana varlığını sürdürmektedir.

Avrupa kentinin bu gücünün, günümüz koşullarında yeniden geliştirilmesi gerekmektedir. Sosyal adaletin, toplumumuzun taşıyıcı kolonlarından birisi olarak yapılandırılması, eskiden olduğu gibi bugün de günceldir. Bu arada toplumdaki zayıflıklara özellikle dikkat etmek gerekmektedir. Çünkü devlet faaliyetlerinin meşruiyeti, aslında tümüyle, uyumlaştırılan sosyal yapıların güvencelenip güvencelenemeyeceğine ve özgürlük ile adalet arasındaki dengenin ne ölçüde sağlanacağına bağlıdır. Amaç, kentlerdeki mekansal dışlanışlığı ve ayrışmayı (segregasyon) sınırlandırmaktır.

Bu amaca erişmek için etkin bir sosyal altyapı, zorunlu koşuldur. Bu, her şeyden önce eğitim sistemini ilgilendirmektedir. İyi ve herkes için erişilebilir bir eğitim sistemi olmaksızın, sosyal adalet sağlanamaz. Okullarda, kent toplumunun sosyal sermayesi oluşmaktadır. Mahallelerde İyi biçimde donatılmış okullar, bunların çevreleriyle kurdukları iyi bağlantılar,

gençliğin nitelikli yetişmesi için anahtar işleve sahiptir. Bunlar, göçmenlerin, gençliğin ve sosyal olarak zarar görmüş olan grupların toplumsal anlamda bütünleşmesi için temel oluşturmaktadır. Burada şu da geçerlidir: Sosyal yükümlülük öncelikle komşuluk ilişkilerinde gelişir.

Ulusal kentsel gelişim politikası, sosyal kent programının içeriksel ve tasarımsal yeniden geliştirilmesine katılmaktadır ve böylece kaynaklar üstü bir kooperasyonun bütünleşik kullanımını diğer eylem alanlarına da taşımaktadır. Bu arada **projelerde ve girişimlerde tüm kent ve bütün nüfus kesimleri** mercek altına alınmaktadır. Projelerin, mahalle bazında toplumsal katılımın olanaklı ve gerekli olduğunu, kutuplaşmaların ve önyargıların ortadan kaldırılması gerektiğini ve kaldırılabilceğini, zarar gören kesimlerin kendi sorunlarını kendi ellerine alma konuma gelmeleri gerektiğini ve gelebileceklerini göstermesi gerekir.

3. Yenilikçi Kent – Ekonomik Gelişmenin Motoru

Kentler, ekonomik gelişmenin motorudurlar. Ulusal, bölgesel ve ulusal ötesi pazarların mekanları, ulaşım kavşakları, dolaşımın ve bütünleşmenin, heterojenliğin, bilginin ve yenileşmenin merkezleridirler. Toplumun ve ekonominin bilgi ve hizmet toplumuna dönüşmesi, bugün, belediyelerde, kentlerde ve yığılma bölgelerinde özellikle ileri düzeydedir. Gelecekte de ekonomik, toplumsal ve ekolojik değişiklikler özellikle kentsel merkezlerde öncelikle duyumsanacaktır.

Bundan dolayı kentlerimiz ve belediyelerimiz, barınma ve çalışma mekanı olarak rollerinde güçlendirilmelidirler. Kentsel ekonomi kapsamında **yaratıcı ve yenilikçi araştırma ile üretim ve pazarlama arasında bir bağlantı** sağlanmalıdır. Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, ekonomik gelişmenin kuluçka alanı olarak kentlerin ve kent bölgelerinin bu düşünceye uygunluğuna ve bugünkü ve gelecekteki ekonomik istemler için ismarlanmış çözümler geliştirilmesine katkı sağlamak istemektedir. Yeteneklerin, hoşgörünün ve teknolojilerin desteklenmesinin yanı sıra, kentlerde ve belediyelerde bir iletişim çevresinin yaratılması ve korunması gerekmektedir. Bu iletişim çevresi, yenilikleri ve yaratıcı ortamları yalnızca başarı aşamasında değil, daha ilk emekleme aşamalarında desteklemelidir. Denemeler için mekan yaratılması da bunun içindedir.

4. Yarının Kentini Kurmak – İklimin Korunması ve Global Sorumluluk

Kentlerde kentsel gelişmenin sürdürülebilir stratejilerine olan istemler özellikle belirgindir. Temel enerjinin en büyük bölümü, kentlerde ve alt kentleşme çevresinde tüketildiğinden, iklim değişikliğinin önlenmesine ilişkin önlemler öncelikle burada başlatılmalıdır. İklimin korunması için küresel sorumluluk tüm mekansal düzlemlerde gerçekleştirilmelidir.

Uzun süre, çevre ve yaşam kalitesinin çevresel nedenlerle zarar görmesine ve insan sağlığına yeterli özen gösterilmemiştir. Günümüzde Avrupa kentleri için tipik olan kentsel ve yoğun yerleşim alanları, alt kentleşmiş ya da dağıtık mekanların tersine, enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerjilerin kullanımı için mükemmel koşullar sunmaktadırlar. Çünkü ulaşım yollarının minimumlaştırılmasına ilişkin olarak kentsel yapılar, enerji ve kaynak verimliliği amacına yönelik olarak önemli bir katkı sağlamaktadırlar.

Doğal kaynakların güvencelenmesi, yalnızca bir sağ kalma stratejisi değil, aynı zamanda kent için vazgeçilmez bir perspektiftir. Sağlıklı, rahat ve kentteki yapısız tüm alanlara (kentsel peyzaj, orman, su vb alanlar) erişebilerek yaşamak ve bununla birlikte kamusal yaşamın merkezinde bulunmak, merkezi kentsel niteliklere arasında yer almaktadır. Aynı zamanda bu faktörler kentsel cazibenin çekirdeğini oluşturmaktadırlar. Yalnızca eğer kentler yüksek bir çevre kalitesi sunarlarsa, kentin uydusu durumundaki yerleşimlerle bir rekabet sağlayabilirler.

Güncel tartışmanın odağında iklimi koruma vardır. Gerekli önlemler ve “iklime uygun kentsel dönüşüm”, görüntüyü ve kentlerdeki yaşamı temelli olarak değiştirecektir. Sağlıklı kentler üzerine tartışmak, aynı zamanda, kamusal yakın yerleşmeler arası ulaşım, kaliteli yapısız alanlar (kentsel peyzaj, orman, su vb alanlar) ya da spor gibi konuları kavramak demektir.

Ulusal Kentsel Gelişme Politikası'nda, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji üzerine güncel bir tartışma başlatılmaktadır. Amaç, **temiz, sürdürülebilir ve sağlıklı** bir kent için örnek ve model olabilecek projeleri desteklemektir. Ulusal Kentsel Gelişme Politikası, burada da yurttaşlarla, ekonomini temsilcileriyle ve diğer sivil toplum örgütleriyle işbirliğini amaçlamaktadır.

5. Kentleri En İyi Biçimde Yapılandırmak – Yapı Kültürü

Kentsel kimlik, öncelikle, yapılaşmış çevrenin insana ve onun gereksinmelerine yöneltildiğin yerlerde oluşmaktadır. Yalnızca severek evinde ve mahallesinde oturan kişi, komşuları, diğer oturanların çıkarları ve yoksullukları için bir bakışa sahip olur. Mekansal aidiyet, bilinç ve toplumsal denklik gibi konulara ilişkin pozitif bir duruş, özellikle, birbirinden anlamlı biçimde farklı ve kaliteli yapıların ve serbest alanların olduğu iyi, çok yönlü ve korunmuş bir çevrede var olabilir.

Kamusal mekanlar, toplumsal süreçlere bir konum ve kaliteli anlam vermektedirler; bu mekanlar, uyumlu bir kent kamuoyunda doğallığın ve açıklığın, değiş-tokuşun ve kendiliğinden araştırmanın mekanlarıdır. Çekici yollar ve meydanlar, iletişim ve sosyal karşılaşmalar için sunulardır. Bunlar kent merkezlerine istikrar verirler ve bunları simgesel değerlerle bağlarlar. Yapı tarihi değerlerine yöneltilmiş bir tarihi eser koruma, çağdaş istemlere ve yapısal çözümlere kulak asmamalık etmeksizin, kültürel olarak istikrar sağlayıcı işlevini ciddiye alır. Aynı zamanda kentin geçmişi, bugünü ve geleceği arasındaki köprüyü kurar. **Ulusal Kentsel Gelişim Politikası, iyi yapının yanı sıra yapı kültürü stratejileri ile eylem alanını projelerin ve önlemlerin odak noktasına koymaktadır.** Bu noktada yalnızca yapı kültürüne ilişkin tekil en parlak noktalar söz konusu olmaz; yapı kültürü daha çok, öncelikle, Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının **tüm projelerinin ve programlarının** en önemli öğelerine ilişkin **kesintisiz biçimlendirme ve işlem kalitesini yapmak** anlamına gelmektedir. Çünkü yapı kültürü, aynı zamanda planlama kültürü demektir, ve her ikisi Ulusal Kentsel Gelişim Politikasının tavırları arasında yer almaktadır.

6. Kentin Geleceği Bölge -Bölgeleşmedir

İyi bir Kentsel Gelişim Politikası, politikanın tüm toplum için iyi kullanımını amaçlamaktadır. Bu politikanın önemli noktaları, etkinlik, açıklık, sosyal sorumluluk, ekonominin katılımı ve sivil toplumun katılımıdır.

Kent görevlerini, gelişme ve yenileşme için motor olarak yalnızca, eğer bir bölgenin parçası olarak anlaşılırsa gerçekleştirebilir. Kentlerimizin ve bölgelerin değişim dinamiği, ancak devletin, ekonominin ve sivil toplumun aktörleri birlikte işbirliği yaparlarsa, başarılı olarak gelişmelere eşlik edebilir. Bölgesel düzeyde iyi bir işbirliği de öncelikle gereklidir. İklimin korunması, ulaşım, yerleşimlerin gelişmesi ya da merkezin gelişmesi gibi sorunların tümü, günümüzde yalnızca bölgesel düzlemde çözülebilirler.

Bölgesel işbirliği, hiçbir şey yapmadan kendiliğinden gerçekleşecek bir olgu değildir. Bunun var olan ve kısmen de başarılı rutinlerin yerine geçmesi gerekir. Bu işbirliği, en iyi, bölgesel bir artı değer üreten konularda ve projelerde gelişmektedir. **Ulusal Kentsel Gelişim Politikası**, kentsel gelişmede **bölgesel ortaklıklar** yaratan, yeni ve uygulamaya yöneltilmiş

işbirliği biçimleri geliştiren, özellikle de gelecek bakımından yetkin bir bölgeselleşme için **başarı faktörlerini** fark edilir kılabilen **projeleri ve önlemleri** amaçlamaktadır.

Avrupa'nın güçlü kentlere gereksinmesi vardır.